

- EKONOMIJA
- GEOPOLITIKA I GEOSTRATEGIJA
- HRVATI BOSANSKE POSAVINE
- KULTURA
- OBIČAJI
- POVIJEST
- RAZMISLIJANJA

Dražen ZETIĆ: Identitet seljaka iz sela Bosanske Posavine

Dražen Zetić 5. listopada 2025.

Identitet je ključ svakog naroda. Sinergijska jezgra oko koje se okupljaju ljudi koji dijele iste vrijednosne sudove, empatiju prema zajedničkoj povijesti, zemlji, stijegu, himni, grbu. Tijekom 19. st. identitet se postupno razvijao, unoseći prvenstveno ideje Ilirskog narodnog preporoda Ljudevita Gaja, grofa Draškovića i njihovih tadašnjih istomišljenika. Puni svoj procvat imao je tijekom osnivanja mnogih značajnih institucija, udruga, matrica, ustanova, tiskara. Na valu euforije nacionalnog buđenja i ondašnjeg ukidanja kmetstva 1848. god. bana Josipa Jelačića, događaju se značajni pomaci i na planu standardiziranja hrvatskog književnog jezika, uvođenja hrvatskog jezika u Sabor (23. listopada 1847.), obrazovne kurikulume, odgojne procese u pedagogiji, cjelokupnom obrazovanju i nastavu u realnoj gimnaziji i ostalim visokim učilištima.

Od iznimne je važnosti bilo potiskivanje snažnog utjecaja njemačkog i mađarskog jezika iz svih segmenata društvenog života. Upravo je nerijetko jezik uz druge mnogobrojne poluge vladanja bio najbitniji mehanizam, kojim se nastojalo u cijelosti potisnuti nacionalni osjećaj pripadnosti svome vlastitom etnikumu. Takve modele upravljanja vazalnim zemljama rabili su mnogi zavojevači tijekom povijesti, na taj način namećući svoje vrijednosti, interese i kulturu. Iz današnjeg kuta gledanja, to bismo mogli nazvati svojevrsnim imperijalizmom duha. Kroz koji se stoljećima i zakonski zabranjivalo rabljenje svoga materinskog jezika, studiozno izučavanje historije, bitnih povijesnih etnoloških i etnografskih momenata za tradiciju i opstojnost jednog slavenskog naroda kroz povijest.

Jezik je odvajkada bio trn u oku mnogim vlastodršcima, jer su kroz njega osviješteni pojedinci prosvjetljivali šire narodne mase o značaju prihvatanja postojanja svoje vlastite kulturne posebitosti u odnosu na druge okolne narode. Prvotni strah vlasti uvijek se iskazivao u bojazni od gubljenja teritorija i podanika, odnosno unosnih resursa i besplatne radne snage, nepresušnog bazena za vojsku, neprestane ratove i stalno dostatno popunjenu monarhijsku riznicu.

U tome pogledu, svakako je potrebno istaknuti značaj glagoljice i bosančice za hrvatski narodnosni etos, njezinu ukorijenjenost u liturgiji, svetim knjigama, stoljetnim samostanskim skriptorijima i radionicama. Glagoljica je zapravo jedno od dvaju slavenskih pisama, još od drevnih vremena mnogih zagovornika hrvatskog jezika i pisma, posebice u tekstovima pravne naravi, crkvenim maticama, notarskim protokolima i drugim važnim ispravama za onodobna vremena:

"Naziv glagoljica prvi je put zasvjedočen u tal. pismu Franje Glavinica rimskoj Propagandi (Congregatio pro gentium evangelizatione seu de propaganda fide, ist. D. Z.) 11. I. 1626., a koristi se učestalije tek od XIX. st.; izveden je prema glagolu glagoljati, koji, osim svojeg izvornog značenja govoriti, označuje i obavljanje službe Božje na staroslavskom jeziku"

on line enciklopedija.hr

Hrvatska enciklopedija Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu

Dok se u mnogim urbanim središtima (administrativnim i upravnim tijelima gradova i županija) odvijala dramatična borba oko prava na jezik, u ruralnim seoskim sredinama Bosanske Posavine, bili su drugi, poglavito egzistencijalni problemi u prvom planu. Ono što je prethodilo utjecajima kroz obrazovano svećenstvo, liječnike i učitelje, bili su zapravo krajnji dosegi preporodnih gibanja na selu. Seljaštvo je davalo široku potporu tim društvenim previranjima, te je aktivno sudjelovalo u mnogim protestima i skupovima podrške narodnim tribunima i promicateljima takvih nacionalnih ideja. Takvom širokom odzivu na stare pravice, može se prije svega zahvaliti drugačijim političkim pristupima i pokazivanjima interesa prema konkretnim potrebama hrvatskog seljaka 19. st. i 20. st. Kao neminovne posljedice tih procesa, osnivaju se mnoge čitaonice i zadruge, političke stranke, proglaš, te se osobito razvijaju ideje kroz opismenijvanje, tisak, putopise, literarne poticaje fra Ivana Franje Jukića *Zeļje i molbe kršćana Bosne i Hercegovine*, Napretkov *Hrvatski narodni kalendar*, Ljudevita Gaja *Danica*, fra Grge Martića *Narodne pjesme bosanske i hercegovacke* (Osijek 1858).

"Draganović navodi da su momci opasivali pojasevima u boji hrvatske trobojnice, a da su djevojke u kosu upletale vrpce u boji hrvatske trobojnice. Neki su svatovi nosili hrvatsku zastavu, a dočekivali bi ih ukučani "po prastarom običaju hrvatskom" kruhom i solju. Da bi naglasili katolički identitet, mnogi su Hrvati na dimnjak urezivali križ "da se zna da je kršćanska kuća."

Jakša PRIMORAC, *Sad se svit odveć podigo na modu. Bosanska Posavina u očima Bone Nedića i Petra Draganovića, Zbornik za narodni život i običaje, DiZBi, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti u Zagrebu*

Prostor Bosanske Posavine uz rijeku Savu, i općenito cijele Bosne, ostaje poprilično zagonetan kada se pokušava obrazlagati, zašto su franjevci u svojim ljetopisima isključivo rabili izraz bosanski katolici? Je li uporišta takvome shvaćanju možemo pronaći u činjenici, da su Osmanlije osvojivši srednjovjekovno Bosansko kraljevstvo u potpunosti istrijebili bosansko plemtvo i dobrim djelom svećenstvo i samostane diljem Provincije Bosne Srebrene. Time u cijelosti onemogućivši razvoj sveučilišta, koja su ujedno i mogla biti nositelji novih preporodnih gibanja i staleških promjena u europskim obzorjima 19. stoljeća. Dok je Bosna poslije protjerivanja Osmanlija, predana bečkom dvoru (i kasnije komunističkoj Jugoslaviji) na upravljanje i daljnju praksu sistematskog zatiranja nacionalnih identiteta u stoljećima zanemarenih zemalja jugoistočne Europe.

Dražen ZETIĆ

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa

poticanja novinarske izvrsnosti

Tagged:	Austija	Banja Luka	Bar	Bec	Beograd	Biblija	BiH	Bistrik	Bjelovar	Boka Kotorska	Bosanska posavina	Bosna		
	Bosna Srebrena	Bratislava	Brčko	Budimpešta	Budim	Budva	Busovača	Capljina	Čitluk	Crkva	Crnogorci	Croatia	Dijaspora	
	Doboj	duhovnost	Fojnica	Franjevački samostani	Franjevci	Gradačac	Grkokatolici	gvardijan	Hrvati	Hrvatska	I. svjetski rat			
	II. svjetski rat	Isus	Jajce	kardinal	Karlovac	katolici	Kanvikiti	Kosovo	kotor	Kraljeva sutjeska	Kraljevina Hrvatska i Slavonija			
	Kraljevstvo Hrvata	Kreševo	Krist	Križevci	Kroatien	Kronike	Kruh sv. Ante	Lipik	Livno	Ljetopisi	Mađarska	mistika	Mostar	
	Nadbiskup	Nedžarići	Opatije	Orasje	Osijek	Pakrac	Pešta	Podgorica	Požun	pravoslavlje	Pristina	Provincija	Rim	
	Sarajevo	Šibenik	Slovačka	split	Srbi	Srebrenik	Stolac	Sveta Stolica	teologija	Tolisa	Tuzla	Ugarska	Ulcinj	Vatikan
	Velika Gorica	vjera	Vojna krajina	Vrhbosanska nadbiskupija	Zadar	Zadruga	Zagreb	Zagrebačka nadbiskupija	Županija					

Vaša adresa e-pošte neće biti objavljena. Obavezna polja su označena sa *

Komentar

Ime *

E-pošta *

Web-stranica

Objavi komentar

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)

Dražen Zetić

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

[View all posts](#)

< Promišljati Božje milosrđe

Zdravko GAVRAN: Odnos Crne Gore spram Hrvatskoj – od prošlosti do sadašnjosti i budućnosti (1) >

YOU MIGHT ALSO LIKE

RAZMISLIJANJA

Dejan KOVAČ: Ne dirajte mi Slavoniju!

Biram DOBRO 4. travnja 2024.

KULTURA

Orban: 'Europa je za Europljane i treba vode koji će je braniti', 'migracija mora biti zaustavljena, a ne organizirana'

Biram DOBRO 25. svibnja 2019.

EKONOMIJA

Glad u hrvatskim zemljama

Biram DOBRO 6. rujna 2025.

KULTURA

Legenda o Divi Grabovčevoj

Biram DOBRO 3. srpnja 2018.

